No. 1360 Zaterdag 22 Januari 1910 27ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f 0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao 21. Jan. 1910.

ONZE BEGROOTING

IN DE

Tweede Kamer.

(22 December.)

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hugenholtz:** Mijnheer de Voorzitter! Ik heb bij dit onderwerp het woord gevraagd, niet om te figureeren als West-Indische specialiteit, wat ik niet ben, maar om te toonen, dat de belangstelling, die de heer van Kol ook namens mij en mijn politieke vrienden zooveel jaren hier aan den dag heeft gelegd, met hem niet is verdwenen. En ik wil daarom enkele zeer korte opmerkingen aan den toestand van Curaçao wijden.

Wanneer men de discussies over de begrooting van Curaçao nagaat, die gehouden worden in den Kolonialen Raad, dan komt men tot de conclusie, dat tusschen het Gouvernementsbestuur en dien Raad telkens eenige wrijving is te constateeren omtrent hetgeen in die kolonie den voorrang moet hebben. De Raad is meer geporteerd voor handel en nijverheid en het bestuur legt m. i. te recht ook den nadruk op de belangen van den landbouw.

Het moet worden erkend, dat het resultaat tot nu toe met den landbouw in Curaçao verkregen, niet bemoedigend is. Door klimaattoestanden mislukt de oogst zeer vaak en allerlei proeven, die genomen worden met verschillende cultures, even dikwijls, zoodat het wel den schijn heeft alsof het daaraan bestede geld wordt weggegooid. Toch ben ik het volkomen met den Minister eens, dat men zich niet alleen moet bepalen tot die cultures, die voor het klimaat geschikt zijn, maar wel degelijk ook proeven moeten worden genomen met andere. Maar ik wil er aan toevoegen, dat men die proeven niet al te lang moet voortzetten, nadat eenmaal gebleken is, dat zij niet geschikt zijn.

Het gevaar dreigt, dat men ter wille van het wetenschappelijk onderzoek nog doorgaat met allerlei proefnemingen die reeds in de praktijk gebleken zijn van geen belang te zijn en dan mag daarvoor niet het geld van de kolonie en de subsidie van het moederland worden besteed.

Maar indien men nu, en mijns inziens te recht, den landbouw op Curaçao wil steunen, dan zal men zeker moeten beginnen met de bestaande landbouwondernemingen krachtig bij te staan en nu is het een veeg teeken, dat eenigen tijd geleden bij deze Kamer is ingekomen een adres van een groot aantal planters van groote plantages op Curaçao, waarin zij aan de Regeering vragen om geldelijke steun. Zij zeggen dat te voorzien is, als die steun niet wordt verleend, dat vele plantages voor belastingschuld zullen moeten worden verkocht. Uit courantenberichten is mij gebleken, dat het bestuur tegenover die planters nogal clement is geweest door uitstelling van belastingbetaling toe te staan tot einde November. Wat daarna gebeurd is, is mij nog niet ter oore gekomen. Ik spreek de hoop uit, dat men nog niet tot een zoo drastischen maatregel zijn toevlucht zal genomen hebben om inderdaad die plantages voor belastingschuld te verkoopen. In elk geval geloof ik dat het wijs zal zijn om te wachten op het rapport van de commissie, die is ingesteld door den Gouverneur op initiatief van de Curaçaosche Hypotheekbank, die, tusschen twee haakjes, zelf al de noodige clementie heeft gebruikt. Maar als men nu mocht meenen, dat dat adres een vrijwel hopeloos beeld geeft van den toestand van den landbouw op Curaçao, dan geloof ik toch dat de schijn bedriegt. Wat beschouwen de planters zelf als de oorzaken van den achteruitgang van den landbouw? Dit, dat zij reeds sedert 1828 zich al te zwaar belast achten door de toen ingevoerde grondbelasting; dat zij, om verlichting aan te brengen, hypotheken hebben genomen op hun plantages; dat die verlichting natuurlijk maar van zeer korten duur is geweest, omdat zij spoedig daarna door een dubbelen last werden gedrukt, nl. door de grondbelasting en de rente van de hypotheken; dat daar is bijgekomen de emancipatie van de slaven, waarna de vrijgekomenen zich niet op de plantages hebben gevestigd, maar daarbuiten; dat deze vrijgekomenen niet in staat waren in hun eigen levensonderhoud te voorzien en, om toch in het leven te blijven, zij gaan stelen van wat op de plantages voorhanden is, diefstallen die zeer in de hand worden gewerkt door de bevoegdheid van al die kleine grondeigenaren om geleidebiljetten te teekenen zooveel zij willen voor vervoer van geitenvellen, dividivi en houtskool, waardoor zij ongemoeid de politieposten kunnen passeeren. Indien nu inderdaad de oorzaken van den achteruitgang van den landbouw op Curaçao zoo eenvoudig zijn als de planters zelf aangeven, dan zal hulp van Gouvernementswege stellig niet behoeven uit te blijven en zal het niet heel veel moeite kosten om die plantages weer tot bloei te brengen. Hoe het is, weet ik natuurlijk niet, afgewacht moet worden wat de commissie daaromtrent zal oordeelen, maar het is toch in elk geval teekenend, dat bij die verklaring van de planters zelf met geen enkel woord geduid wordt op een hopeloozen toestand van den landbouw op zich zelf. Er wordt niet gezegd: landbouw kan op Curaçao niet gedreven worden. Daarom lijkt me de toestand niet zoo droevig als hij aanvankelijk uit het inkomen van dat adres zou kunnen schijnen.

Nu ik toch over de grondbelasting spreek, wil ik ook een enkel woord zeggen over de nieuwe belastingverordening van 1908.

In het Voorloopig Verslag wordt melding gemaakt van klachten over de toepassing van de nieuwe verordening op Aruba en Bonaire.

De Minister antwoordt, dat in den laatsten tijd geen klachten meer zijn gehoord en dat dus waarschijnlijk die belastingheffing niet zoo verkeerd werkt als hier in de Kamer wel is voorgesteld. Bovendien zegt de Minister, dat het bestuur bereid is gebleken tot het aanbrengen van wijzigingen; zoo zal o. a. een herschatting plaats vinden van de gebouwde eigendommen en daardoor vertrouwt de Minister, dat de klachten zullen zijn opgeheven. Nu zou ik graag dat vertrouwen van den Minister deelen, maar ik wacht daarmede liefst totdat eenige nadere gegevens daarvoor aanwezig zijn.

Mij is medegedeeld, dat hutten op Aruba, ter waarde van f 50, zijn aangeslagen in de belasting voor een waarde van f 350, dat paarden op Bonaire ter waarde van f 25, zijn geschat op f 70, met het gevolg dat men de beesten liever in het wild laat rondloopen dan dat men er belasting voor betaalt. Nu zou ik den Minister willen vragen of hij niet bereid is een onderzoek naar deze zaak in te stellen en zich te vergewissen of inderdaad deze bezwaren, zoo zij bestaan, door de wijzigingen die de Minister bedoelt, zijn opgeheven. Dan pas kan er van gerustheid sprake zijn.

Van den landbouw overgaande naar de nijverheid wensch ik even een woord te zeggen over de touwslagerij, die als het ware de brug vormt tusschen die twee takken van bedrijf. Op Curaçao wordt veel sisal en pita verbouwd, die de vezel levert voor het touw. Een touwslagerij die op Curaçao heeft bestaan is helaas te niet gegaan, helaas, want elke kleine industrie daar is een zaak van beteekenis. Maar het blijkt, dat die zaak te gronde is gegaan niet omdat de vezel van sisal of pita niet goed of deugdelijk zou wezen, maar omdat de ondernemer geen vakkennis bezat en daarom is in het Voorloopig Verslag aan den Minister gevraagd of hij die vakkennis zou willen trachten bij te brengen door onderwijs te geven in het maken van touw. De Minister antwoordt, dat hij vooralsnog daarvoor geen redenen aanwezig ziet, te minder omdat pas gevormd is hier ter stede een Curaçaosche sisal-onderneming, die waarschijnlijk op die touwslagerij in de toekomst goeden invloed zal oefenen. Toch komt mij dat niet juist gezien voor. Indien daar een onderneming op touw wordt gezet, dan zal die onderneming zeker optreden als afneemster van de voortgebrachte sisal en pita en komt alles in één hand. Maar deze ondernemingen komen mij voor zich bij uitstek te eigenen voor werkverschaffing aan de kleine grondeigenaren. Wanneer zij de vezel, die zij uit de zelf verbouwde sisal en pita zelf kunnen maken, ook weer zelf bereiden tot touw, snijdt het mes aan alle kanten, dan kweeken zij hun eigen grondstoffen en werken die tot een product, dat zij weer kunnen verkoopen. Dan kan men daardoor krijgen tal van kleine ondernemers in Curaçao, wat voor de bevolking van zeer groote beteekenis zou zijn.

Ik zou den Minister willen vragen of hij in die richting nog eens zijn gedachten wil laten gaan.

Dan een woord over de hoedenindustrie. Ik meen, dat wij ten opzichte daarvan, en dat is de belangrijkste tak van industrie op Curaçao, op den goeden weg zijn, omdat met gouvernementssteun vier van de beste vlechtsters naar Nederland zijn gezonden om op de mindenstandstentoonstelling haar werk aan het publiek te vertoonen. Dat heeft dubbel voordeel gehad, nl. dat het publiek hier meer bekend is gemaakt met die vlechtindustrie en dat de vlechtsters in de gelegenheid zijn geweest om hier allerlei kennis op te doen, die zij in Curaçao zich zeker nooit zouden hebben kunnen vergaren. Over dat werk van die vlechtsters in de Curaçaosche hoedenindustrie is een belangrijk rapport uitgebracht van den heer Charlouis dat wij dezer dagen hebben ontvangen. De zaak blijkt door hem met verschillende deskundigen van alle kanten te zijn bekeken en men is tot de conclusie gekomen dat de hoeden van Curaçao uitstekend op de wereldmarkt zullen kunnen concurreeren, mits werkelijk goed Panama-stroo gebruikt wordt. Tot nog toe heeft men n.l. gewoonlijk het stroo gehaald uit Venezuela en ten gevolge van de strubbelingen met dat land heeft de vlechtindustrie dan ook geruimen tijd stilgestaan. Daarna is met gouvernementssteun stroo verkregen uit Columbia, maar ook dat stroo moet men niet hebben voor de werkelijk fijne hoedensoorten. Men moet het echte Panama-stroo hebben. Nu zou het m. i. de taak van het Gouvernement zijn om te zorgen, dat er voortaan een voldoende voorraad van dat eerste qualiteit Panama-stroo aanwezig is, maar ik zou tevens, zooals reeds meermalen gevraagd is, de vraag willen stellen: is het mogelijk de palmplanten, die voor dit stroo noodzakelijk zijn, over te planten naar Curaçao? Dan is men geheel onafhankelijk van het buitenland. Ondanks herhaalden aandrang heeft men tot dusverre, voor zoover ik weet, nog geen proeven in die richting genomen.

Zeer getroffen ben ik door een belangrijke mededeeling in het Koloniaal Verslag omtrent het vinden van steenkolen op Curaçao. Daar wordt gezegd, dat het voorkomen van een steenkolenlaag waarschijnlijk is. Een boring heeft plaats gehad op particulieren grond en op zeer geringe diepte is daar steenkool ontdekt. Naar aanleiding van die mededeeling is in het Voorloopig Verslag de vraag gedaan, of het niet noodig is, dat het Gouvernement zorgt voor exploratie en zoo mogelijk exploitatie van de daar voorhanden steenkool. Neen, antwoordt de Minister, want de steenkool is daar gevonden op particulier terrein er daarom kan er noch voor het heden noch voor de toekomst van exploratie of exploitatie van gouvernementswege sprake zijn en dat in verband met de bestaande wetgeving. Ik heb dit absoluut niet begrepen. Ik begrip zeer levendig, dat de daar in particulieren grond gevonden steenkool niet door den Staat kan worden geëxploiteerd, maar wanneer er steenkool gevonden is op één plek, wijst dit op een steenkolenlaag, die zich waarschijnlijk niet uitsluitend op den particulieren grond, waar de exploratie geschiedt is, zal bevinden, maar ook daar buiten. Het vinden van steenkool op een enkele plaats van het eiland had, naar mij voorkomt, aanleiding moeten zijn om tot exploratie elders over te gaan, welke bij gunstige resultaten, tot gouvernements-exploitatie had moeten leiden. Het komt mij voor, dat die zaak voor de toekomst van Curaçao van groote beteekenis is.

Nu nog een woord over de phosphaatmijn van St. Barbara. Nu de Curaçaosche Mijnwet is aangenomen staan wij voor het voldongen feit, dat de Regeering desnoods tot onteigening van de phosphaatmijn zal overgaan, nadat eerst onderzocht is, hoe groot de rijkdom dier mijn is. Wij krijgen thans in de Memorie van Antwoord de mededeeling, dat de Gouverneur bericht heeft dat een deskundige spoedig met dat onderzoek zal aanvangen. Achter dat woord „spoedig" heb ik een vraagteeken. De Mijnwet is hier in het voorjaar aangenomen en het jaar is nu bijna ten einde. Als nu, gelijk men uit de mededeeling van den Minister schijnt te moeten opmaken, die deskundige niet hier gezocht moest worden en dan naar Curaçao gezonden, maar in Curaçao aanwezig was en slechts naar de phosphaatmijn te St. Barbara behoefde te worden gedelegeerd, dan is hier inderdaad niet met spoed gehandeld en komt het mij voor, dat er weer geruimen tijd verloren is gegaan.

Hoe dit zij, ik zou nu sterk bij den Minister hierop willen aandringen, dat het onderzoek, wanneer het eenmaal aangevangen is, niet al te lang gerekt zal worden. Het is ook niet noodig; de aard van de mijn en de voorhanden meststoffen zijn zoodanig, dat het onderzoek degelijk kan zijn en te gelijker tijd spoedig kan afloopen. Men heeft slechts de diepte te boren en de breedte op te nemen en dan weet men ongeveer hoeveel waarde de mijn bevat. Het is van de grootste beteekenis voor Curaçao, dat eindelijk deze groote bron van rijkdom zal worden geëxploiteerd en niet langer onbenut daar zal blijven liggen. Daarom hoop ik, dat wij nu inderdaad spoedig de vruchten zullen kunnen plukken van de aanneming van de nieuwe Mijnwet.

Ten slotte een vraag aan den Minister, die tot mijn spijt niet in het Voorloopig Verslag is opgenomen, laat ik er bij zeggen, ten gevolge van mijn eigen schuld. Ik zou den Minister willen vragen of naar zijn weten te Willemstad aanwezig is een ontspanningplaats voor soldaten en matrozen. Ik geloof dat daaraan te Willemstad een groote behoefte bestaat. Geruimen tijd is daar een van onze schepen gestationneerd en soldaten zijn er voortdurend aanwezig. Het komt mij voor, dat, wanneer er zulk een ontspanningplaats niet is, het Gouvernement een goed werk zou doen door te zorgen dat daarin zoo spoedig mogelijk werd voorzien.

De heer **van Vuuren:** Mijnheer de Voorzitter! Gaarne voeg ik mij bij de vele leden die in het Voorloopig Verslag hun ingenomenheid hebben uitgesproken met het optreden van den nieuwen Gouverneur, omdat deze door zijn langdurig verblijf in de kolonie en het vervullen van de hoogste bestuursfunctie, als weinig anderen op de hoogte is van de toestanden op de verschillende eilanden en, gedragen door de sympathie der bevolking, bij uitnemendheid de man is om in samenwerking met den Kolonialen Raad, de intellectueele en economische verheffing van de kolonie te bewerken.

De mortuis nil nisi bene, ik zal mij daarom onthouden van alle critiek op het beleid van den afgetreden Gouverneur, de verantwoordelijkheid voor het beweren, dat bij het afscheid zou zijn gebleken van groote waardeering van zijn werkzaamheid latend aan hen, van wie het afkomstig is. Ik doe dit te liever, omdat, welke mijn grieven zijn geweest tegen het beleid van den afgetreden Gouverneur, ik overtuigd ben dat zijn bedoelingen goed waren en dat hij, optredende zooals hij deed, gemeend heeft de belangen van de kolonie te dienen.

De tijd is ons trouwens zoo krap toegemeten, dat wij waarlijk genoeg hebben aan het bespreken van het heden en de toekomst en niet verder in het verledene behoeven terug te gaan, dan in het verband met het heden en de toekomst absoluut noodig is. Ik kan het niet geheel vermijden, omdat ik moet toelichten waarom ik bij den Minister meen te moeten aandringen op het geven van een zeer juist beeld van den toestand in de kolonie.

De Minister heeft gemeend naar aanleiding van hetgeen voorkomt in het Voorloopig Verslag de opmerking te moeten maken, dat in vroegere Voorloopige Verslagen wel eens andere uitlatingen zijn voorgekomen. Ik zal tegenover Zijn Excellentie, die zoovele jaren lid van deze Kamer is geweest, geen verklaring trachten te geven van deze tegenspraak, gesteld dat zij er ware. Ik zeg gesteld dat zij er ware. De mogenlijkheid is toch niet uitgesloten, dat men uit de verte meent op een gegeven oogenblik een juist beeld van den toestand te krijgen, dat later blijkt absoluut niet in overeenstemming met de werkelijkheid te zijn. Indien ik daarvan een voorbeeld mag aanhalen, wensch ik er aan te herinneren, hoe de vorige Minister van Koloniën, in antwoord op mijn critiek over de landbouwpolitiek van den Gouverneur van Curaçao, tegen mij aanvoerde een rede door den voorzitter der Maatschappij van landbouw te Curaçao, die toen juist met de mail was aangekomen.

Hij had daarin groot gelijk en ik zou zeker niets anders hebben gedaan. Ik wil gaarne erkennen, dat die rede destijds op mij een zeer grooten indruk heeft gemaakt. Wanneer de Minister echter heeft gelezen wat sinds dien tijd in den Kolonialen Raad is gesproken naar aanleiding van die rede en kennis heeft genomen van de omstandigheden waaronder zij is uitgesproken, dan zal hij mij toegeven, dat indien de vorige Minister van Koloniën hier zat, hij die rede niet meer tegen mij zou aanvoeren.

Indien ik meen te moeten aandringen op waarheid in de voorstelling van den werkelijken toestand, dan doe ik dit waarlijk niet zonder grond. Ik zou kunnen verwijzen naar de bij uitstek krasse uitdrukking welke wij gehoord hebben in den Kolonialen Raad van den heer

Sutherland, zonder dat een der leden eenig protest daartegen heeft doen hooren. Hij zeide: „Curaçao in werkelijkheid bezien en beoordeeld is niet een schaduw van Curaçao, beoordeeld uit de rapporten en verslagen, die op zooveel verkregen of nog te verkrijgen resultaten wijzen."

Het is echter niet alleen deze uitspraak die doet twijfelen of het beeld van den toestand, dat ons wordt gegeven, altijd wel in overeenstemming is met de werkelijkheid. Wat men leze of hoore over Curaçao, men krijgt altijd den indruk, dat men in officieele stukken gedurende de laatste jaren den toestand beziet door een officieelen bril met zoodanige rooskleurige glazen, dat men zonnegloed meent te zien, waar in werkelijkheid erger dan schaduw is te zien.

Wij hebben nu een Gouverneur als weinigen op de hoogte die, door de positie welke hij heeft bekleed, buiten de partijen staat en dus bij uitstek geschikt om met onbevangenheid den toestand te overzien. Ik vraag van hem nu niet meer paperassen, maar wel een beeld van den toestand zooals die in werkelijkheid is, niet bezien door rooskleurige, ook niet door zwarte glazen, maar door heldere doorzichtige glazen.

Ik wil gaarne met een enkel voorbeeld toelichten wat ik bedoel. Er is door den vorigen Gouverneur geen maatregel genomen, die op zich zelf zoo algemeen instemming heeft gevonden als het aanleggen van dammen: zijn poging om het water dat op Curaçao zoo zeldzaam valt en dan nog zoo spoedig van die kale rotsen wegzinkt, door dammen tegen te houden en te dwingen in den grond te dringen. Men heeft dus hier te doen met een maatregel, die algemeen wordt toegejuicht en gewaardeerd. In de rapporten der laatste jaren hebben wij nu van de resultaten wonderbare verhalen gehoord. Indien men bijv: leest, welke de uitwerking is volgens de verslagen van den dammenaanleg op de plantage „Maria Maay", dan zou men meenen, dat hier het middel is gevonden om zonder veel moeite rijk te worden.

Mijn vraag is nu: Gouverneur, zeg ons eens is dit zoo? Wanneer ik niet-officieele stukken lees, dan vind ik daarin wel waardeering voor de zaak, maar dan krijg ik van de resultaten een geheel anderen indruk. Niet officieele stukken wekken integendeel het vermoeden dat stelselloos wordt gewerkt en veel geld wordt weggeworpen. Op 't oogenblik wordt voor elken dam die wordt aangelegd door de Regeering vergoed ⅔ van de kosten, voor den eigenaar blijft dus over ⅓. Nu verzekert men in Curaçao met groote stelligheid, dat wanneer men het maar goed aanpakt, men niet alleen met die ⅔, 3/3 van de kosten betalen kan, maar dan nog behoorlijk wat overhoudt. Zoo beweert men, dat menschen die in financieele moeilijkheden verkeeren, dammen gaan aanleggen om met het voorschot dat zij ontvangen naar hun schuldeischers te gaan of naar den ontvanger om eerst hun belasting te betalen.

Aldus worden zonder voldoende toezicht en contrôle, niet alleen dammen gemaakt die noodig zijn, maar dammen die geheel onnoodig zijn en alleen worden aangelegd, om de voorschotten. Onlangs las ik bijv: nog in een der koloniale bladen naar aanleiding van het optreden van den nieuwen directeur van openbare werken:

„Vroeger had het wel eens den schijn alsof hoofdzaak was een groot getal strekkende kilometers te kunnen noemen, waardoor menschen, die de molshoopen zelf niet gezien hadden, een indruk kregen alsof geheel Curaçao zoo langzamerhand door één reuzendam zou worden ingesloten om er één grooten regenbak van te maken. De talrijke dammetjes stonden dan ook meermalen zoo dicht op elkander, dat er bijna geen plaats overbleef om te planten. En toch is 't doel van den damaanleg niet om Curaçao gedeeltelijk onder dammen te zetten, maar om den bodem vruchtbaar te maken en geschikt tot beplanten.

„Meermalen hebben wij gehoord van personen, die het weten kunnen, dat bij het opmaken van plannen tot het uitzetten van dammen op een bepaald terrein, er meer dammen stonden aangegeven op 't papier dan er plaats was op het terrein.

„Van den heer Zelle mogen wij verwachten, dat hij meer letten zal op het werkelijk belang der bevolking".

Mijnheer de Voorzitter! Ik zal niet beweren, dat dit alles juist is; ik wil veeleer bij voorbaat aannemen, dat er overdrijving schuilt in deze beschouwingen en misschien als regel is aangenomen hetgeen als uitzondering bedoeld is; maar ik oordeel alleen, dat daarin aanleiding is voor den Minister om den nieuwen Gouverneur te verzoeken eens na te gaan of die dammenaanleg wel op de beste wijze en naar het beste plan geschiedt, of de bijdragen, die wij in de kosten betalen, niet te hoog zijn, of het niet wenschelijk is van gouvernementswege eenige meerdere contrôle uit te oefenen, omdat op dit oogenblik die contrôle nagenoeg niet wordt uitgeoefend en men ook daaraan wil toeschrijven, dat bij overvloedigen waterval zooveel dammen bezwijken, en of de voorschotten dienstbaar worden gemaakt aan het doel, waarmede zij worden gegeven.

Dit verzoek moet allerminst worden opgevat als een aanklacht tegen wien ook. Ik neem aan, dat, aangezien particulieren nu eenmaal minder duur werken dan het Gouvernement, men de kostenberekening juist acht en zij te goeder trouw zijn gemaakt, maar dit behoeft niet weg te nemen, dat zij onjuist kan zijn en dat het geld weggeworpen is. Ik wijs den Minister daartoe op hetgeen in den Kolonialen Raad is gezegd over de resultaten van den dammenaanleg op „Maria Maay," hetgeen zoo schril contrasteert met wat ons in officieele stukken daarover is verteld.

Zoo is op menig ander gebied — op elk terrein van openbare werken, op onderwijsgebied, enz. — twijfel gerezen of niet, om een schijnsucces, geld is weggeworpen en of van het schijnsucces ons in de stukken niet een al te romantische voorstelling wordt gegeven. Zietdaar wat ik bedoel, wanneer ik aan den nieuwen Gouverneur vraag — niet, ik herhaal, meer paperassen, die krijgen wij genoeg, maar om ons in de stukken vooral te geven waarheid, een beeld van den toestand, dat in alle deelen aan de werkelijkheid beantwoordt.

Dit is echter niet het eenige, niet het voornaamste wat ik van den Gouverneur wensch. Ik hoop, dat hij al zijn kracht zal geven aan de economische ontwikkeling van Curaçao. Ik heb straks al gezegd dat ik juist van hem vraag dat hij niet zal opzetten een rosen bril, maar ook niet een zwarten bril. De Curaçaoenaar is vaak pessimistisch ten aanzien van de toekomst van zijn land. Het zou mij leed doen indien het langdurig verblijf van den Gouverneur in de kolonie hem ook tot pessimisme verleid had. Hij ga vooruit met goeden moed, al zijn krachten en zijn opgedane kennis benuttend, in de stellige overtuiging, ja in het vaste geloof en met de absolute zekerheid: met de hulp van God en het werk der menschen is Curaçao vooruit en tot bloei te brengen.

Hoe vreemd het ook schijnt in mijn mond, wil ik allereerst een woord zeggen om den Minister den landbouw aan te bevelen. De tegenstrijdigheid is echter slechts schijn. Ik heb wel eens de landbouwpolitiek van de Curaçaosche regeering bestreden, maar ik heb er altijd bijgevoegd, dat ik allerminst zou wenschen dat men de zorg voor den landbouw op Curaçao verwaarloosde. Het moge waar zijn dat op Curaçao de handel hoofdzaak is en de kleine industrie het meest behoefte heeft aan bloei, in Curaçao (met de eilanden) zijn nog altijd de helft der bewoners landbouwers. Ik heb dan ook alleen gewaarschuwd tegen de al te eenzijdige behartiging der landbouwbelangen van gouvernementswege en vooral tegen de onoordeelkundige pogingen om cultures te bevorderen, die, met het oog op de eigenaardige klimaats- en bevolkingstoestanden, op Curaçao moesten mislukken. Bij herhaling heb ik dan ook juist aanbevolen de natuurlijke cultuur, zooals van mais, sisal, aloë, katoen, lemoen, looistoffen en vezel produceerende planten, die droogte verdragen kunnen.

Ik juichte herhaaldelijk toe en doe het nog, hetgeen gedaan wordt voor de cultuur der divi-divi, al is het wenschelijk dat een onderzoek wordt ingestelt naar het gebruik der voorschotten en al wil ik niet ontkennen, dat er wel eenige reden is, om die cultuur niet blindelings te bevorderen, omdat divi-diviboomen eerst 5 tot 7 jaren, nadat zij geplant zijn, peulen geven; de hoofdmarkt Hamburg is en Duitschland reeds veel divi-divi trekt uit zijn Afrikaansche bezittingen. Dit neemt echter niet weg, dat divi-divi een product is voor Curaçao's klimaat zóó geschikt, dat ik den steun, daaraan gegeven, allerminst zou willen zien opgeheven. Ik acht mij dus geheel niet schuldig te zijn aan tegenspraak, wanneer ik, na vroeger tegen te eenzijdige behartiging van den landbouw te hebben gewaarschuwd, den Gouverneur den raad geef, niet in tegenovergestelde eenzijdigheid te vervallen door den landbouw uit het oog te verliezen of ook maar door de proeven, waaraan nu eenmaal veel geld is uitgegeven, ontijdig te staken, al zou hij wellicht nooit meer steun vinden op Curaçao, dan wanneer hij daartoe overging.

Over den landbouw sprekend wensch ik een quaestie te behandelen, welke ook door den heer Hugenholtz is aangeroerd. In het Voorloopig Verslag is gevraagd, of wel steeds voor landbouwdoeleinden geschikte domeingronden voor tuintjes worden uitgegeven. De Minister antwoordt daarop zeer lakoniek bevestigend.

Ik kan de vraag, ofschoon zij in dezen vorm niet van mij is, in zekeren zin begrijpen, omdat over het onoordeelkundig uitgeven van domeingronden wordt geklaagd in het adres van plantagehouders. Had ik de vraag moeten formuleeren, dan zou zij geluid hebben, of wel steeds de voor den landbouw geschikste personen worden uitgekozen bij het uitgeven van domeingrond, bestemd om tot tuintjes voor den kleinen landbouwer te dienen.

In de buitendistricten van Curaçao wonen voor de helft menschen die buiten den landbouw staan. Zij zijn daar gaan wonen, omdat zij daar gemakkelijk, goedkoop en frisch wonen, maar zij hebben hun werkzaamheden in de stad en trekken zich van hun tuintjes niets aan. Zij laten den grond braak liggen, om alleen, wanneer zij absoluut niets anders te doen hebben en een vruchtbare regen kans op oogst biedt, te probeeren wat maïs er van te trekken.

Als gevolg daarvan kunnen zij die zich tot den landbouw getrokken voelen, geen grond genoeg krijgen of alleen grond die minder geschikt is of minder goed gelegen.

Het zou daarom wel gewenscht zijn deze gronden wat meer te schiften.

Indien men op de minder goede gronden, in kleine perceelen, dicht bij de stad, gelegenheid gaf tot het optrekken van arbeiderswoningen, zou daar een dorp of een soort wijk ontstaan van de werklieden uit de stad, die graag buiten wonen en zou men de betere gronden in grootere perceelen ter bewerking kunnen geven aan hen die zich op den landbouw toeleggen.

Iets dergelijks is het met de quaestie van de plantages. Zooals ik memoreerde, hebben de eigenaars der plantages in dat adres geklaagd over de onoordeelkundige uitgifte van domeingoederen. Ziehier het geval. Die groote plantages liggen in de dalen, waar de humuslaag zich ophoopte en den grond vruchtbaar maakte. De arme luidjes in de omgeving, die zich met visscherij bezighouden of op de plantages werken, hebben hun stukje domeingrond gekregen rondom op de heuvelhellingen, waar de humus ver te zoeken is en zelfs geen boomen groeien. Het gouvernement heeft als eisch gesteld voor de uitgifte van domeingrond, dat binnen zekeren tijd die gronden omheind worden. Waar zij het hout voor die omheining niet hebben, nemen zij dat op de plantages en nemen zij daar ook wel iets meer dan zij voor de omheining noodig hebben, grondstoffen enz., — ja nemen zij ook wel eens iets anders. Het is daarom gewenscht, dat men dezen menschen elders een woonplaats schaft. Het is daartoe dat dan ook op aankoop van plantages in het Voorloopig Verslag werd aangedrongen.

De aandrang is echter door Zijn Excellentie verkeerd begrepen. De bedoeling is een of andere plantage te koopen om die bevolking, die nu tusschen plantages, tegen die heuvelhellingen zijn gevestigd, daar dorpsgewijze bijeen te brengen. Men kan hen dan de minder goede gronden laten bewonen, de betere bestemmen voor een weide voor geiten en de beste afbakenen in perceelen voor maisgrond.

In dit verband wensch ik ook mijnerzijds een woord te zeggen over het request van die plantagehouders, waarover de heer Hugenholtz heeft gesproken. Indien ik mij niet vergis, meent hij, dat op dit oogenblik voor die plantagehouders weinig te doen is, dat wij moeten wachten tot het rapport van die commissie is verschenen. Ik ben dit geheel met hem eens.

De plantagehouders vragen, dat de Regeering geld zal geven om hun hypotheek af te lossen, liefst tijdelijk zonder rentebetaling. Het spreekt vanzelf, dat op zoodanig verzoek niet, zeker maar niet zoo in eens, kan worden ingegaan. De nood is anders al zeer hoog geklommen. Het schijnt dat velen hunner in financieele omstandigheden verkeeren, die gevaar scheppen niet alleen voor hen maar ook voor de hypotheekbank. Ik meen dus wel den Minister te mogen vragen eenigen aandrang uit te oefenen, opdat die groote commissie haar werk bespoedige en zoodra mogelijk een rapport zal uitbrengen omtrent de vraag, of, en zoo ja, op welke wijze die plantagehouders te helpen.

De heer **Marchant**: Laat ze maar zakken die plantagehouders!

De heer **van Vuuren**: De heer Marchant is zoo gelukkig nu reeds voor zich alleen de conclusie getrokken te hebben, waartoe die groote commissie moet komen. Hij wil die plantagehouders doen verdwijnen. Ik zou dat niet durven nazeggen. Men moet niet vergeten, dat als die plantagehouders verdwijnen, daardoor ook zullen verdwijnen degenen die op die plantages werk vinden en ik weet niet, of zij die over de plantagehouders denken als de heer Marchant dat voor Curaçao durven wenschen.

De heer **Marchant**: Ik wil ze evenmin als de faillieten in Nederland met staatsgeld op de been houden.

De heer **van Vuuren**: Ik heb dit allerminst gezegd. Ik zou zeker niet gaarne willen verdedigen die plantagehouders met staatsgeld te helpen hun schulden af te lossen.

Laten wij echter, liever dan nu al een oordeel uit te spreken, het onderzoek naar de wenschelijkheid van die hulp afwachten. Het zou m. i. onvoorzichtig zijn reeds nu op dat onderzoek vooruit te loopen.

Ik wensch mij bij den heer Hugenholtz aan te sluiten, waar deze er op aangedrongen heeft, dat er zoo spoedig mogelijk naar gestreefd zal worden om de phosphaatmijnen in exploitatie te doen brengen en Curaçao de vruchten daarvan te doen plukken.

Al heb ik eenigszins lang stilgestaan bij den landbouw, ik ben en blijf van oordeel, dat een van de hoofdbelangen voor Curaçao in den handel gelegen is. Ik vrees dat op Curaçao zelf voor den handel weinig is te verrichten.

Ik heb daarentegen zeer veel verwachting van het streven van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, gesteund door den Minister van Koloniën, om dien handel te bevorderen, door te trachten die 30 pct. additioneele rechten, die in Venezuela worden geheven, te doen opheffen en door opheffing van het zoutmonopolie van Venezuela den handel te baten.

Wel kon men hier en op Curaçao onder de oogen zien de quaestie van het Panamakanaal. Wij hebben daarover in twee jaren twee brochures gehad, één van den heer Lohman, vol van de heerlijkste voorspellingen voor Curaçao van dat kanaal, en een van den heer de Vries, kalmer gestemd en, naar ik meen, meer in overeenstemming met de werkelijkheid.

Ik zal dan ook niet zeggen, dat ik van de opening van het Panamakanaal groote voordeelen voor Curaçao verwacht, maar ik weet wel dat indien deze zaak onder de oogen moet worden gezien, dat tijdstip daarvoor thans is aangekomen. Wij moeten niet zeggen, dat het wel niet zooveel zal beteekenen, maar van Regeeringswege moet de vraag onder de oogen worden gezien of de opening van het Panamakanaal voor Curaçao van beteekenis kan zijn, en zoo ja, welke beteekenis dit kan hebben, en eindelijk: wat wij in verband daarmede moeten doen. Wanneer wij dat thans niet doen en wachten totdat straks het Panamakanaal geopend is zonder dat uitgemaakt is of wij iets zullen doen, dan is het te laat, want dan zal de scheepvaart een anderen weg nemen en zal het dubbel veel moeite kosten om iets te bereiken. Ik weet, dat er door een naar het schijnt voor particuliere rekening ingestelde commissie een onderzoek ingesteld wordt naar de haven van Curaçao, maar al waardeer ik dit zeer, de eerste stap die gedaan moet worden is een onderzoek naar de vraag welke voordeelen van de opening van het Panama-kanaal zijn te verwachten en dan moet de hand aan den ploeg worden geslagen om die voordeelen te verkrijgen.

In de derde plaats iets over de kleine nijverheid. Ik ontmoet hier een oogenblik den heer Hugenholtz, die meent, dat men met die touwslagerij niet op den goeden weg is. Hij heeft er voor gepleit dat dit moet geschieden door de personen, die de sisal planten. Maar het touw, dat men uit de sisal haalt, moet geëxporteerd worden naar Amerika en nu is juist de qualiteit van het touw voor den uitvoer naar Amerika niet voldoende gebleken, omdat de bewerking met de eenvoudige middelen van den kleinen exploitant zooveel te wenschen overliet. Ik geloof daarom, dat men verder zal komen als men van Regeeringswege de sisal-exploitatie aanmoedigt, terwijl een groote maatschappij zorgt voor het maken van het touw en het exporteeren daarvan. Ik verheug mij, dat aan deze zaak de aandacht geschonken wordt en hoop, dat er aandacht aan geschonken zal blijven worden. In het algemeen zou ik den Gouverneur willen aanbevelen zijn aandacht te schenken aan de vraag welke andere kleine industrieën nog op Curaçao kunnen worden geexploiteerd en vooral voor welke de grondstoffen op Curaçao zijn te vinden. Ik beveel hem echter in 't bijzonder aan: de hoedenindustrie. De Minister meent, dat van gouvernementswege voor die industrie zooveel is gedaan. Ik kan het niet helpen, maar tegen die voorstelling moet ik blijven opkomen en ik zal dat doen zoolang de feiten niet veranderen. Ik erken met groote dankbaarheid, dat de Regeering werkelijk veel heeft gedaan door uitzenden van vier hoedenvlechtsters naar de middenstandstentoonstelling te Amsterdam, en ik breng daarvoor den afgetreden Gouverneur gaarne hulde.

Ik heb die expositie ook met belangstelling gezien. Maar wanneer ik nu in het rapport lees, dat op die tentoonstelling gebleken is, dat het maken van die hoeden nog veel te wenschen overlaat, dat die hoeden, welke bekwaamheden men in het vlechten daarvan reeds verworven heeft, nog in het geheel niet gelijken op Panamahoeden, dan moet ik er toch even op wijzen hoe ik hier elk jaar heb aangedrongen op het laten komen van bekwame hoedenvlechtsters uit Panama, Columbia, Bolivia en speciaal uit Suaza de Monte Christi, waar de bekwaamste hoedenmaaksters zijn. Ik heb telkens herhaald: laten wij een flink krediet geven om een of twee van die vlechtsters te laten komen, dan zal blijken dat aan het werk nog veel ontbreekt, en zal men van die kunnen leeren. Zoo heeft men dit jaar nog gedaan in Venezuela, waar men ook al bezig is concurrentie tegen onze hoedenvlechterij in het leven te roepen en men is daar begonnen, waarmede wij ook hadden moeten beginnen, met vier hoedenvlechtsters uit Columbia, ik geloof uit Suaza, te laten komen. Maar daarvan heeft men nooit willen hooren, had men dit wel gedaan, dan zou Amsterdam deze les niet hebben behoeven te geven.

De Regeering zegt: er is toch altijd subsidie gegeven aan de Maatschappij van landbouw. Ja, maar er is een keer f 1000 aan die maatschappij gegeven voor dit speciale doel, de andere subsidies hebben met de hoedenvlechterij rechtstreeks niet te maken, dat subsidie is op de begrooting gebracht door de Koloniale Staten tegen het voorstel van de Regeering en naar ik meen is het er na twee jaar weer afgevoerd.

In de tweede plaats, zegt de Minister, heeft de Regeering ook gezorgd voor stroo, vooral in de dagen der moeilijkheden met Venezuela. Ik wil dat gaarne aannemen, maar als de Minister de openingsrede van den Gouverneur van Curaçao wil inzien, dan zal hem daaruit blijken, dat de Gouverneur zelf heeft geconstateerd, dat de hoedenindustrie zoo goed als stilgelegen had, o. a. omdat men als gevolg van de troebelen met Venezuela geen grondstof ter beschikking had gehad.

Ik heb ook daartegen, toen het tijd was, gewaarschuwd. Ik heb gezegd: laat de hoedenindustrie toch niet afhankelijk blijven van een of andere moeilijkheid met een Zuid-Amerikaansche republiek, waarin wij zoo spoedig gewikkeld kunnen zijn. Laten wij trachten de grondstof zelf in Curaçao te planten, en trachten althans planten te krijgen voor de proef. Die planten waren te krijgen in Columbia. Toen werd gezegd in het verslag van de Maatschappij van landbouw, dat de president van die maatschappij daar enkele particuliere vrienden had en wel zou zien dat hij die planten van hen kreeg. Tot nu toe werd daarna telkens gezegd, dat men er nog niet in geslaagd was. Ik heb toen gezegd, en ik herhaal dat: zou het nu voor de Regeering, als men er zich met ernst had voorgespannen, zoo moeilijk zijn geweest die planten te krijgen?

Ik geloof het niet, Mijnheer de Voorzitter, en ik dring er bij den Minister op aan, dat hij doet wat nog altijd gedaan kan worden en dat, waar nu gebleken is, dat de hoeden van Curaçao nog zooveel verschillen van de echte Panamahoeden, hij met behulp van subsidie aan de Maatschappij van landbouw zal trachten een paar bekwame hoedenmaaksters uit het eigenlijke land der Panamahoeden te laten komen om de fouten, die te Amsterdam gebleken zijn, te doen verhelpen. Laat de Minister nu nog trachten zoo spoedig mogelijk den palm voor het stroo te krijgen, om, waar nu gebleken is dat dat stroo, omdat het te droog was, minder goed was, nog eens na te gaan of op de Bovenwindsche eilanden of in Suriname de palm niet kan tieren.

Ten slotte een enkel woord over de centralisatie. De Minister spreekt over de vertegenwoordiging van de eilanden in den Kolonialen Raad. Ik heb de vertegenwoordiging van die vijf eilanden niet gevraagd, om-

dat ik mij niet goed kan voorstellen hoe dit bereikt zou worden. Het grootste van die eilanden telt 8800, het kleinste 1200 bewoners, voor een groot deel negers. Ik kan mij niet voorstellen hoe deze eilanden, ook in verband met de communicatiemiddelen, vertegenwoordigers kunnen leveren, die den tijd en de gelegenheid hebben om deze taak naar behooren te vervullen.

Ik dring ook niet aan op zelfbestuur der onderhoorige eilanden, waarvan de Minister meent, dat het aan de vertegenwoordiging van die eilanden in den Kolonialen Raad zou moeten voorafgaan, al is de toestand zeker niet zooals hij behoort. Men moet eens weten hoe 't bij de stemming der landraden gaat. Wie kiezers zijn weet men niet. Stembiljetten worden in ieder geval niet rondgezonden. Men moet een stembiljet halen bij den gezaghebber. Zij worden gewoonlijk gehaald door den gezaghebber, door de twee landraden, door alle politie-beambten, die, als zij op een verren post zijn, een dag vacantie krijgen om te stemmen. Zoo komt men tot 10, 12 stemmen, terwijl een tegencandidaat er gewoonlijk niet is en zonder strijd de candidaat van den gezaghebber als regel wordt gekozen.

Ik geloof werkelijk, hoe paradoxaal het klinkt, dat om een goede vertegenwoordiging te krijgen in de politieraden van de bevolking zelf, men eigenlijk het beste deed de stemming af te schaffen en de landraden te benoemen door den Kolonialen Raad op voordracht van den Gouverneur. Men krijgt dan misschien mannen in de politieraden die onafhankelijk staan tegenover den gezaghebber. De geheele bestuursinrichting mag, dunkt mij, wel eens aan een herziening worden onderworpen, ook om te komen door vereenvoudiging tot bezuiniging.

Maar dat is waarschijnlijk te veel gevraagd. De Minister zal mij daarop zeker niet dadelijk antwoorden, maar ik geef hem in overweging of hij niet, om het doel eenigszins nabij te komen, zou willen medewerken tot vermeerdering van het aantal landraden. De landraden zijn gewoonlijk kooplieden. Zij gaan soms 2, 3 maanden en langer op reis en gedurende dien tijd van afwezigheid is er maar één of zelfs geen landraad aanwezig. Heeft men 4 landraden, dan bestaat ten minste de kans, dat er doorgaans één of twee aanwezig zijn.

Eindelijk zou ik gaarne wenschen de publicatie van de notulen over de vergaderingen van de landraden. Het is mij niet zoozeer er om te doen dat wij die kunnen lezen, maar dat zij publiek gemaakt werden op Curaçao zelf, zoodat de bewoners der eilanden zullen weten, op welke wijze de landraden de belangen der eilanden behartigen en hoe zij ze voordragen aan den Gouverneur. Zoo zal ook de Koloniale Raad kennis daarvan krijgen, een kennis die hij zeer behoeft, omdat hij — het kan niet anders — samengesteld is uit menschen, die de andere eilanden niet kennen en, aangezien op Curaçao de handel domineert, met de bedrijven en met het leven op die eilanden niet in aanraking komen. Wanneer zij geregeld die notulen konden lezen, zouden zij ten minste van de verschillende wenschen dier bewoners kunnen kennis nemen. Indien die notulen gepubliceerd werden hetzij in het publicatieblad, hetzij toegevoegd aan de begrooting of aan het Koloniaal Verslag, kreeg men ze hier en in Curaçao onder de oogen.

Ik zal het hierbij laten. Ik hoop dat het dezen Minister en dezen Gouverneur door samenwerking gelukken zal een economische verheffing van Curaçao tot stand te brengen en, waar dat mogelijk is, vooral in de bestuursinrichting strevend naar vereenvoudiging en bezuiniging, het in zoodanigen financieelen toestand te brengen, dat het niet meer van een subsidie van het moederland afhankelijk is.

Wordt vervolgd.

Ingezonden stukken.

St. Martin, 2 Januari 1910.

Deze datum mag wel met gulden letters geboekt in de kroniek van St Martin. Op 2 Januari is de laatste hand gelegd aan een werk, dat in zijn kleinheid groot, en in zijn eenvoud rijk is, dat de hoogste waardeering zal afdwingen van ieder, die nog roemen durft op onpartijdigheid.

St. Martin is een hospitaal rijk, en daarmee is in eene behoefte voorzien, welke jaren en jaren door iedereen werd gevoeld en erkend, en waarnaar in zoo menige ziekenkamer zoo vurig is verlangd. Zoo de muren der ziekenkamers konden spreken, zij zouden ons de hartverscheurendste mededeelingen kunnen doen, van wat hier in stilte is geleden.

Doch de R. K. Missie heeft zich het lot van het lijdende menschdom aangetrokken, en is zelfs niet teruggeschrokken voor de zwaarste geldelijke offers, daartoe gevorderd. Door voorzichtig overleg en eendrachtige samenwerking met den gouvernementsgeneeskundige, is de sinds geruimen tijd in gang zijnde ziekeninrichting, zoo vervolmaakt, dat ze thans, na voleindiging van den nieuwen bouw, met recht den naam mag dragen van „hospitaal". Wel mocht St. Martin reeds lang roemen op een kundigen dokter, in den persoon van Dr. Shaw, die zelfs als operateur zich een naam verworven heeft op alle omringende eilanden. Telkens en telkens ziet men zijn advies ingewonnen en zijne hulp gezocht, en niet gering is het getal dergenen, welke hij door een gelukkige operatie van levenslange ellende heeft verlost, of aan een naderend doodsgevaar heeft ontrukt.

Doch het was bijna hopeloos werk voor den dokter, zijne kundigheid nog langer te toonen, wijl er geen geschikte plaats was tot het doen van operaties, en wijl zelfs de verpleging na operaties voor een groot gedeelte op den dokter neerkwam. Met den nieuwen bouw echter, welke ruimte biedt voor meerdere zieken is er zooveel plaats vrijgekomen, dat een zaal speciaal voor operaties kan gereserveerd blijven, en tevens is het getal geroutineerde ziekenverpleegsters thans zoodanig aangevuld, dat én voldoende assistentie kan worden verleend bij de operatie zelf, en dat ook na de operatie de verpleging aan kundige handen kan worden toevertrouwd.

Eenieder, die op de hoogte is van den toestand der Bovenwindsche eilanden, begrijpt in welke dringende behoefte door dit pas voleindigd werk is voorzien bij spoedeischende operaties.

Doch meer nog zal de arme van St. Martin den zegen van deze nieuwe stichting ondervinden, daar tegen een niet noemenswaardige vergoeding voor den armste zelfs gelegenheid geboden wordt, om een veilige toevlucht en een menschwaardige verpleging te vinden ten tijde van ongeluk of ziekte.

Een woord van hulde en oprechten dank aan den Zeer Eerw. Pater Gijlswijk, ord. Praed., die het aangedurfd heeft dezen bouw te ondernemen, en die niet gerust heeft, alvorens voorzien te hebben in deze dringende behoefte.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mgr. van Baars.

Uit deze week ontvangen brieven vernamen wij, dat Mgr. van Baars zich hoogst waarschijnlijk te veel vermoeid heeft bij het toedienen der H. Wijding aan twee Diakens. Deze plechtigheid had plaats 18 December en 24 Dec. d. a. v. schrijft Z. D. H. zeer aan den invloed der zenuwen onderhevig te zijn en niet te kunnen eten noch slapen.

De drukte der Kerst- en Nieuwjaarsdagen zullen die zenuwachtigheid nog wel vermeerderd hebben.

De Hoogeerw. Pater Provicaris heeft Dinsdag, 18 Januari ll. telegrafisch naar den toestand van Z. D. H. laten informeeren, maar mocht tot op heden nog geen antwoord ontvangen.

Welkom.

Donderdag is de Zeereerw. Heer A. Ellis, Pastoor van Sta. Cruz op Aruba, hier aangekomen om een paar dagen te midden zijner Familie en vrienden door te brengen.

Wij heeten Z.Eerw. hartelijk welkom en wenschen hem een pleizierige vacantie.

Koloniale Raad.

Het heeft H. M. de Koningin behaagd den Heer J. C. Bennebroek Forbes te benoemen tot lid van den Kolonialen Raad.

Onze oprechte gelukwenschen.

Weerbaarheidskorps.

Morgenochtend, 9 uur, zal de jaarlijksche schietwedstrijd op het schietterrein achter het Riffort plaats hebben.

Onze Redactie heeft een beleefde uitnoodiging tot bijwoning ontvangen. Onzen dank.

Dankbetuiging.

Van den Heer M. van Gelderen ontvingen wij een reclame-kalender van de *High Ground Brewery* van de firma Welz & Zerweck te Brooklyn.

H. M. Utrecht.

is Woensdag, 19 Dec. weder naar Bonaire gestoomd.

Havenverkeer.

Van 1—16 Januari liepen onze haven binnen:

Stoomschepen	15
Goeletten	14
Bijlanders	24
Brik	1
Totaal	54 schepen.

Brusselsche Tentoonstelling.

Zeer tot onzen spijt waren wij verhinderd persoonlijk ons te gaan overtuigen van den aanmerkelijken vooruitgang van onze vlechtindustrie, welke vooruitgang zeer merkbaar moet zijn geweest, zoo men de hoeden bestemd voor de Brusselsche Tentoonstelling vergeleek met die welke indertijd naar Amsterdam zijn verzonden.

Wij hopen, die hoeden nog wel eens aandachtig te kunnen beschouwen, vóór zij worden weggezonden. De Commissie der Brusselsche Tentoonstelling zal zeer zeker zich zelf en de bevolking niet van het genot willen berooven, eerst hier op Curaçao bijeen te zien alles wat uit onze Kolonie naar Brussel zal worden ingezonden. Want er wordt veel meer ingezonden dan hoeden. En ook in al dat andere stelt de bevolking belang en wij zouden ons gaarne met eigen oogen overtuigen, hoe uitstekend de Commissie zich gekweten heeft van haar taak om Curaçao op waardige wijze te vertegenwoordigen op de internationale tentoonstelling.

Wij verwachten dus stellig nog een algemeene tentoonstelling van de geheele zending van Curaçao.

Het Rapport-Charlouis

over onze hoeden op den Middenstands-tentoonstelling is verschenen.

Het is een belangrijk en zeer omvangrijk stuk, getuigend van groote toewijding en volle belangstelling. De Heer Charlouis heeft zich geen moeite ontzien en zich zeer verdienstelijk gemaakt jegens de Kolonie.

Jammer, dat onze echte *Curaçaosche* hoeden, de allergewoonste van 7,50 Gld. per dozijn, in dit rapport niet besproken konden worden, om de eenvoudige reden, dat deze gewone hoeden, die toch meer dan de andere tot de volksindustrie van Curaçao behooren, niet naar Amsterdam werden verzonden.

De minste hoed kostte, volgens ons verstrekte opgave, 2 Gld. per stuk.

Wij weten niet of die allergewoonste hoeden, niet de fijnere *Panama's*, maar de *echte Curaçaosche*, van 7.50 Gld. per dozijn, goed vertegenwoordigd zijn onder de bijeengebrachte collectie voor Brussel. Mocht dit nog niet zijn geschied, dan kan dit vooralsnog zeer gemakkelijk en zonder veel kosten gebeuren.

Wij achten een vertegenwoordiging van onze gewone Curaçaosche hoeden op de Internationale Tentoonstelling van Brussel van groot belang.

Jaarlijks worden reeds nu meerdere groote bestellingen van die hoeden uitgevoerd; uitbreiding van deze reeds bestaande volksindustrie dunkt ons even noodzakelijk als opwekking van een nieuwe, welke zich meer op het vlechten van fijnere hoeden toelegt. De gewone hoeden, mits goed gevlochten, vinden zeker aftrek, want ze zijn goedkoop.

Meerdere bekendheid van deze goedkoopere hoeden is ten zeerste gewenscht. En daartoe kan de Brusselsche Tentoonstelling krachtig mede werken. Als aan deze volksindustrie een geregeld en krachtig bestaan kon worden verzekerd, zoodat hier die hoeden steeds op prijs konden blijven en tegen 6 à 7 Gld. worden opgekocht, zoude het de bekroning zijn van het jarenlang pogen der Curaçaosche Maatschappij om het afwerken der gewone Curaçaosche hoeden te verbeteren en te volmaken.

De St. Jozef-school.

Maandag ll. was het 25 jaar geleden dat deze R. K. jongensschool op Pietermaai werd opgericht.

Is deze herdenkingsdag op zich zelf reeds merkwaardig, hij is het des te meer, daar als oprichter dier school genoemd moet worden Z D H. Mgr. Reynen z. g., die ofschoon Vicaris Provinciaal der Eerw Paters Dominikanen in de Kolonie Curaçao, persoonlijk aan het hoofd stond dezer nieuwe inrichting, welke de eerste aanleiding was voor de komst der Eerw. Fraters van Tilburg, die zooveel verdiensten hebben voor 't R. K. Onderwijs in onze Missie.

Er hoorde, nu vijf en twintig jaar geleden, heel wat moed toe en durf, om een dergelijk werk op touw te zetten en in stand te houden.

Ons eeresaluut aan den Doorluchtigen Oprichter.

Zijne getrouwe medehelpers, de Eerw. Broeders Josef en Augustinus, en Mijnheer De Jong, mogen hier ook dankbaar vernoemd worden.

Monroeleer.

De boodschap van President Taft en de Nota van Secretaris Knox aan Nicaragua hadden de gemoederen reeds in onrust gebracht in de Zuid-Amerikaansche Saten.

Die onrust steeg echter spoedig tot angst, toen men kennis kreeg van het volgend bericht, voorkomend in de bladen van New-York:

Mr. J. M. Dickinson, Secretaris van het Departement van Oorlog van de Ver. St. zal de volgende week een inspectiereis beginnen naar Puerto Rico en Santo Domingo, en zal geheel in 't bizonder zijn aandacht wijden aan de oorzaken der laatste revolutie op Santo Domingo.

Het Departement van oorlog is zelve ten zeerste betrokken in de toestanden op Santo Domingo, met het oog op het toezicht over de douane-inkomsten, welk toezicht reeds jaren geleden opgedragen werd aan de Afdeeling van de Eilanden.

Mr. Dickinson zal uit Washington 21 Dec. vertrekken en vergezeld worden door Grl. Clarence, R. Edwards, luitenant kolonel, Jefferson R. Kean, officier van gezondheid, en Mr. Pedigo, particuliere secretaris van den Minister van oorlog. De inspectiereis zal, naar men berekent, 2 weken duren, maar, als het onderzoek op Santo Domingo het eischt, zal men langeren tijd daar blijven.

Met name in Venezuela is men hoogst onrustig. Men vreest, dat ook daar wel eens een Amerikaansche commissie kon komen om den toestand van het land te onderzoeken.

Zooals men weet, werd indertijd algemeen verteld, dat bij het vertrek der Amerikaansche oorlogsschepen de gezant van Washington zich zeer duidelijk zou hebben uitgesproken omtrent de houding van Amerika bij eventueele revoluties. En in Venezuela vreest men niets zoo zeer als inmenging van Amerika.

Nog een ander staaltje.

Dezer dagen hebben twee Amerikaansche bankiers de baden van Peñón in Mexico aangekocht voor 700,000 pesos. De Yankies gaan daar een groot Sanatorium oprichten. Vraagt men nu, wat voor buitengewone eigenschappen de baden van Peñón bezitten, dan antwoordt men u in Venezuela, dat die wateren de kracht hebben om overal in te dringen.

De Yankies hebben op deze wijze al weer vasten voet in Mexco.

Regenval

Gedurende de maand December.

Fort Amsterdam	99.5
Plantage Knip	74.
„ Klein Sta. Martha	123.7
„ Siberie	69.8
„ Cas Chikitoe	122.6
„ Gr. St. Joris	89.
„ Fuik	130.9
„ Hoffi abao.	113.1
„ Sta. Rosa	91.
Beekenburg	87.4
„ Noordkant	112.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiskalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

99 ratten en

216 muizen.

Castro in Trinidad.

Einde December was Don Cipriano te Malaga en gevoelde zich aldaar zeer op zijn schik. Nu gaat het praatje, dat Castro een plantage van suiker en caçao heeft gekocht op Trinidad. De plantage is het eigendom van Grl. Luciano Mendoza, en is gelegen in San José, dicht bij Port of Spain, langs de spoorlijn naar San Fernando.

Barbaarsch.

In den nacht van Maandag op Dinsdag heeft een zekere IGNACIO PINEDO een jonge vrouw, MARIA CARMEN MARTHA, met wie hij onwettig samen leefde, met 3 steken verwond, onder het hart en in den onderbuik. De vrouw werd naar het St.-Elizabethsgasthuis gebracht en is twee dagen later aan de verwonding overleden.

De dader werd door de Politie gepakt.

Donderdagmorgen had de gerechtelijke lijkschouwing plaats in tegenwoordigheid van den Advocaat Generaal en den Rechter Commissaris. Toen de dader met zijn slachtoffer werd geconfronteerd barstte hij in hevig snikken uit.

De goederen van Castro.

In de *Gaceta Oficial* van 4 Januari leest men, dat Manuel Maria Osorio, gevolmachtigde van Grl. Cipriano Castro, verkocht heeft aan Manuel Adolfo García het landgoed „Pulido" voor 10,000 pesos, en aan Mevr. Laurencia Castro de Lázaro de „Villa Zoila" voor 18,000 pesos.

Oorspronkelijk hebben deze goederen meer dan een millioen gekost.

Bevloeiingswerken in Spanje.

Naar uit Madrid gemeld wordt, maakt de officieele Gaceta een gewichtige kennisgeving van den minister van openbare werken bekend, waarbij honderd millioen peseta's voor bevloeiingswerken aangewezen worden. Door deze werken zullen groote uitgestrektheden lands bruikbaar gemaakt worden.

Een mededinger van het Panamakanaal.

„Central News" maakt melding van een plan der Columbiaansche regeering, om concessie te verleenen voor den aanleg van een kanaal, dat Cupica-baai aan den Stillen Oceaan zou verbinden met de Atratorivier die in den Atlantischen Oceaan uitmondt. Zoo zouden de beide oceanen verbonden worden. De aanleg van dit kanaal zou weinig technische moeilijkheden bieden.

De kosten worden geraamd op ongeveer 250 millioen gulden. De firma Rotschild zou bij de plannen betrokken zijn.

De Vereenigde Staten zouden alle moeite doen, om de regeering te Bogotá terug te houden van het verleenen van een concessie, maar niettemin wordt verwacht, dat het plan goedkeuring zal vinden.

Curaçao en het Panamakanaal.

Het „Utr. Dagblad" meent dat de aanstaande opening van het Panamakanaal voor Curaçao een belangrijk keerpunt gaat worden.

Vast staat in elk geval, dat het wereldverkeer dan groote wijziging zal ondergaan. De westkust van bijna geheel Amerika wordt belangrijk dichter aan Europa gebracht. De omreis door Straat Magelhaen vervalt en het Suez-kanaal verliest zijn monopolie voor de groote vaart op Oost-Azië en Australië. Nieuwe handelsverbindingen en nieuwe scheepvaartkoersen zullen de vrucht daarvan zijn. Curaçao komt dan zeer nabij de eerste-rangsverkeerswegen te liggen en zoo 't al niet in de reisroutes wordt opgenomen, zal 't toch in elk geval een goede kans verkrijgen, weer als voorheen de stapelplaats te worden voor den kusthandel, die bij nauwe aansluiting aan het wereldverkeer eerste belangrijkheid is. Gezwegen nog van de mogelijkheid, dat eigen verbindingen kunnen ontstaan, zal ook de levering van kolen en scheepsvictualiën een nieuw verschiet voor den handel kunnen openen.

„Laat men dus zorgen — besluit het blad — gereed te zijn tegen den tijd der opening van het Panamakanaal. De haven in goede conditie, de opslagplaatsen goed ingericht, dit is al het geringste, dat de Kolonie van het Moederland mag verwachten. Zoo noodig ook medewerking voor het verkrijgen van een goede verbinding met de kolenhavens, opdat Curaçao in staat zal wezen bij de steenkolenlevering mede te dingen. En in die zelfde lijn ligt ook het tegengaan van verdere verhooging der invoerrechten, alsmede het vergemakkelijken van restitutie.

Is Curaçao bijtijds gereed en wordt vooral alles gedaan om dat gereed zijn te bevorderen, dan zal de opening van het Panama-kanaal wellicht het nu zoo rampspoedig eiland uit zijn verval kunnen opheffen. En Nederland zal dan een noodlijdende kolonie minder hebben."

Buitenland.

BELGIE.

De Begrafenis.

De straten van het Koninklijk Paleis naar de St. Gudule-kerk leidend, waren afgezet, en ook het plein vóór de kerk was omringd door de troepen van het garnizoen. Zij hadden veel moeite om de opdringende menschenmassa tegen te houden. Geen woorden zijn sterk genoeg, zegt de „Vlaamsche Gazet" om het gedrang te beschrijven dat zich in die straten voordeed, waar de stoet voorbij zou gaan. 't Waren heele menschendrommen, elkaar verdringend, waaruit nu en dan een kreet opsteeg van een vrouw, die in zwijm viel.

De huizen waren van onder tot boven met nieuwsgierigen bezet. Tot op de daken waren stellingen gemaakt, waar de kijkgragen zich in evenwicht hielden op een wijze, die aan een mirakel grenst.

Prins Albert kwam te ongeveer 10 uur bij het paleis aan in generaalsuniform en het grootlint der Leopolds orde dragend. Daar ontving hij de leden der Koninklijke familie, de vorstelijke afgezanten, die den gestorven Koning de laatste eer kwamen bewijzen, waaronder zich ook Prins Hendrik der Nederlanden bevond, en de geestelijkheid. Aan het hoofd der geestelijken, ten getale van 200, stonden Mgr. Mercier, in plechtgewaad, en de andere bisschoppen. De plechtigheden in het paleis werden door den Kardinaal-Aartsbisschop verricht.

Daarna werd de kist door onderofficieren de marmeren trappen van het paleis afgedragen, wat met eenige moeilijkheid gepaard ging, want de kist was zeer zwaar. Achter de kist ging, geheel alleen, Prins Albert, die er buitengewoon bleek en vermoeid uitzag. Het was ongeveer 11 uur, toen de lijkkist buitenkwam, en de lange lijkstoet werd gevormd. De lijkwagen, gedekt met den koninklijken mantel en den kroon, werd door acht paarden getrokken. Achter den lijkwagen ging Prins Albert, gevolgd door de vertegenwoordigers uit andere landen. De lijkkoets werd omringt door de hofdignitarissen en de adjudanten des Konings. De presidenten van Senaat en Kamer, de president van den ministerraad, de minister van justitie, de inspecteur der burgerwacht en de commandant in het vierde militaire district hielden de slippen van het over de kist gespreide kleed.

De lange en indrukwekkende stoet kwam te half twaalf, dus met een half uur vertraging, voor de St. Gudule aan. De toeloop van het volk was hier zoo groot, dat slechts met de uiterste moeite de orde werd behouden. Het scheelde niet veel, of het opdringende volk had de kerk overrompeld. Men wist echter den ingang voor den stoet vrij te houden, doch er heerste een onbeschrijfelijke wanorde.

In de St. Gudule werd het lijk ontvangen door Kardinaal Mercier, al de Belgische bisschoppen, talrijke missionarissen en de Brusselsche geestelijkheid. De rouwversiering der kerk was indrukwekkend. Prins Albert, de leden der Koninklijke familie en de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden namen plaats in het koor. De Requiemmis werd gecelebreerd door Mgr. Mercier; de plechtigheid in de kerk had een indrukwekkend karakter. De laatste gebeden werden achtereenvolgens door de vijf bisschoppen verricht.

Te een uur was de plechtigheid in de kerk ten einde. De lijkkist werd uit de kerk gedragen en de stoet werd weder gevormd om zich naar Laeken te begeven, waar het lijk in den koninklijken grafkelder zou worden bijgezet.

Weder drong het publiek geweldig op, toen de stoet gevormd werd. De wanorde was zoo groot, dat prins Albert alle moeite had om in zijn rijtuig te komen. Ook de ministers konden eerst bij lange tusschenpoozen in hun rijtuigen stappen. De senators moesten eerst een eind wandelen om bij hun koetsen te komen, terwijl de leden der Kamer hun rijtuigen niet meer konden bereiken, wijl de politie de afsluiting al had opgeheven. De stoet naar Laeken bood dus niet het schouwspel dat men verwacht had. En het publiek, dat zich tot nu toe vrij bedaard had gehouden, begon te pruttelen en zelfs te fluiten. Velen hadden hun standplaatsen duur betaald, en kregen maar een stukje van den stoet te zien. De politie wist door taktvol optreden de menschen tot bedaren te brengen.

De stoet bereikte de kerk van Laeken om twee uur. Het inwendige der kerk was versierd met zwarte draperieën met zilver geborduurd. Slechts enkele genoodigden konden binnentreden. De deken van Laeken ontving aan den ingang de vorstelijke personen en de hooge geestelijkheid, die plaats namen op de voorste kerkbanken; een oogenblik daarna verscheen de Aartsbisschop, terwijl de lijkkist werd binnengedragen door onderofficieren van de grenadiers. De leerlingen van het seminarie zongen het „libera me." De Kardinaal gaf de absolutie en begaf zich daarna gevolgd door Prins Albert, de buitenlandsche vorsten, de senatoren en afgevaardigden naar den koninklijken grafkelder, waar het lijk is geplaatst in een kleine kapel, waarin reeds koningin Marie Henriette, prinses Josephine en de kleine Hertog van Brabant rusten.

Baron Goffinet, graaf d'Oultremont en de burgemeester van Laeken teekenden het procesverbaal van de begrafenis, waarmede de plechtigheid om halfdrie geëindigd was.

Inhuldiging.

Te 10 uur vertrok Koning Albert van het kasteel van Laeken, vanwaar kort te voren Koningin Elisabeth was vertrokken. Deze was vergezeld door de gravin van Vlaanderen, moeder des Konings, en door haar beide kinderen. Zij was gezeten is een galakoets, getrokken door 6 paarden, voorafgegaan door piqeurs en geëscorteerd door een eskadron guides. De Koningin, haar schoonmoeder en haar kinderen waren in zwaren rouw gekleed.

Koning Albert reed te paard en was gekleed in groot generaalstenue met het grootkruis der Leopoldsorde. Bij het uitkomen uit het koninklijk park werd de Koning verwelkomd door den burgemeester van Laeken. Hier was reeds een groote menigte bijeen en er heerschte een onbeschrijfelijke geestdrift.

De burgemeester van Laeken sprak in zijn rede de beste wenschen uit voor het geluk van de Koningin en hare kinderen en getuigde van den arbeid en de toewijding van het gemeentebestuur. Vervolgens richtte hij het woord tot den Koning, zeggende dat hij er trotsch op was de eerste te zijn die zijn gelukwenschen kon aanbieden. Hij vertrouwde, dat Koning Albert dezelfde belangstelling zal toonen voor de residentie als Koning Leopold.

Koning Albert antwoordde hierop, dat hij op het voetspoor van zijn voorgangers de verfraaiing van de gemeente zal voortzetten.

Aan de Antwerpsche poort werd de Koning ontvangen door den burgemeester van Brussel, die vanaf die plaats aan het hoofd van den nu gevormden stoet reed. Voor en achter den Koning reden politie en eerewacht.

Kwart over elf kwam de stoet der Koningin; eerst lanciers, daarop tien hofrijtuigen in groot gala bij het gebouw der Kamer aan. In de eerste zat de grootmaarschalk van het hof; in 't tweede de Koningin met de gravin van Vlaanderen en de prinsjes.

Overal op den weg naar de Kamer heerschte groote geestdrift. Er was een ontzaglijke menschenmassa op de been; de vensters van alle huizen waren dicht bezet met kijkers. Uit vele vensters werden bloemen geworpen. Het was een weergalooze zegetocht. Geen enkele wanklank werd op den weg gehoord.

In het derde rijtuig zaten de prinsessen Stefanie en Clementine, ook geweldig toegejuicht. In de andere koetsen de schoonbroeders des Konings, eeredames en hofdignitarissen. Naast het rijtuig der koningin reed generaal Wahis, gouverneur van den Kongo, te paard.

Bij hun aankomst in het gebouw der Kamer, te ongeveer kwart over elf, werden de Koning en Koningin door een delegatie uit Kamer en Senaat ontvangen.

Reeds van 10 uur af waren de Kamer en de tribunes gevuld. Ook de senatoren en afgevaardigden waren even na tienen aanwezig. Allen waren in statierok en witte das, behalve de socialisten.

De Koningin werd met geweldige toejuichingen ontvangen. Men riep zonder ophouden: „Leve de Koningin!" De vergadering scheen geëlectriseerd. De socialisten bleven echter onbeweeglijk.

Ook de Koning werd bij zijn binnentreden daverend toegejuicht. Na de gebruikelijke eerbewijzen sprak Koning Albert op bewogen toon de eedsformule uit, eerst in 't Fransch, daarna in 't Vlaamsch onder onbeschrijfelijk geestdriftvollen bijval der aanwezigen.

Toen volgde de troonrede.

Allereerst herdacht hij dankbaar de stichters van de onafhankelijkheid van België en de roemrijke rol, die Leopold I gespeeld en de taak, die Leopold II vervuld had. Daarna herdacht hij het wonder, dat in Afrika tot stand was gebracht met de voortdurende bedoeling, de natie te verrijken en de economische ontwikkeling van het land te bevorderen. De Koning sprak vervolgens zijn dank uit aan de buitenlandsche regeeringen, die door het zenden van afgevaardigden, blijk gaven van de bewondering, welke zij koesteren voor de voortreffelijke eigenschappen van Leopold II.

Het oogenblik — aldus ging de Koning voort — is gekomen, waarop België zich wel bewust moet worden van zijn bestemming en de noodzakelijkheden der toekomst moet in de oogen zien. Het land is rijk en gelukkig; maar rijkdom brengt zoowel voor volken als individuen verplichtingen mee. De intellectueele en moreele krachten der natie bevorderen de welvaart. Wij moeten echter voortgaan onwrikbaar vast te houden aan de constitutioneele vrijheden, aan de liefde tot onafhankelijkheid en aan wijs beleid in openbare bestuurszaken om het heilige erfdeel der vaderen ongeschonden te bewaren, terwijl wij voortgaan met 't maken van vreedzame veroveringen op het terrein van arbeid en wetenschap.

De natie wil in den Kongo een politiek van menschlievendheid en vooruitgang. Een koloniale zending kan niet anders zijn, dan een zending van hooge beschaving. België wordt geregeerd door instellingen, waaraan andere staten de beginselen ontleend hebben. België houdt altijd zijn beloften en wanneer het zich verbindt, om in den Kongo een programma, dat België waardig is, toe te passen, dan heeft niemand het recht aan België's woord te twijfelen.

De kroon heeft zijn prerogatieven, zei de Koning verder, en de verantwoordelijkheid van den souverein moet zijn, dat hij is een dienaar van het recht en een handhaver van den socialen vrede. Ik bemin mijn land en de Koningin deelt mijn gevoelens van onwrikbare trouw aan België en wij prenten die onze kinderen in.

Uw ontvangst heeft mij diep geroerd. Ik zal mijn best doen uw vertrouwen te verdienen. Ik doe voor mijzelf en voor het vaderland de gelofte, dat ik mijn plichten nauwgezet zal vervullen en al mijne krachten en mijn geheele leven zal wijden aan den dienst van het vaderland."

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO